

VÝBĚROVÁ BIBLIOGRAFIE METOD A PŘÍSTUPŮ HISTORIE (ČESKY)

doc. PhDr. František Stellner, Ph.D., 2020

historická metoda, analýza historických pramenů

DVOŘÁK, Tomáš a kol., Úvod do studia dějepisu, 1. díl, Brno 2014

HLAVÁČKOVÁ, Naděžda, Ne pro zisk: Proč demokracie potřebuje humanitní vědy, in: Kuděj 18, 2017, č. 1, s. 70–72

SOMMER, Petr, Moderní technologie a historická metoda, in: Český časopis historický 110, 2012, č. 3-4, s. 750-756. Dostupné z: http://www.hiu.cas.cz/cs/download/casopisy-elektronicky-na-web/2-2012/cch_3_4_2012.pdf.

historie a sociologie, historická sociologie

CERTEAU, Michel de, Psaní dějin, Brno 2011, s. 261-265

HORSKÝ, Jan, Dějepisectví mezi vědou a vyprávěním: úvahy o povaze, postupech a mezích historické vědy, Praha 2009, s. 142-143 (sociologie náboženství)

VEYNE, Paul, Jak se píšou dějiny, Červený Kostelec 2010, s. 355-390

sémantická analýza

DAVID, Jaroslav, ČECH, Radek, DAVIDOVÁ GLOGAROVÁ, Jana a kol., Slovo a text v historickém kontextu: Perspektivy historickosémantické analýzy jazyka, Brno 2013

KLIMEK, Tomáš, Lokalizace a orientace v terénu prostřednictvím určení směru "od" v textech českého středověku – historicko-sémantická analýza, in: Historická geografie 38, 2012, č. 2, s. 253-270. Dostupné z: <http://www.hiu.cas.cz/cs/download/casopisy-elektronicky-na-web/2-2012/hg-38-2-2012-z.pdf>.

biografická metoda, role osobnosti v dějinách, metoda kolektivní biografie

DVOŘÁK, Tomáš a kol., Úvod do studia dějepisu, 1. díl, Brno 2014

HENDL, Jan, Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace, Praha 2016, s. 132-133

KNOZ, Tomáš, Kázání patera Eduarda Domlivila o Karlu starším ze Žerotína: k historickým aktualizacím a proměnám vnímání osobnosti v dějinách. Historik na Moravě: profesorovi Jiřímu Malířovi, předsedovi Matice moravské a vedoucímu Historického ústavu FF MU, věnují jeho kolegové, přátelé a žáci k šedesátinám, Brno 2009, s. 91-109

NĚMEC, Jiří, Osobnost a dějiny ve 20. století: perspektivy a možnosti biografiky nejnovějších dějin, in: Časopis Matice moravské 123, 2004, č. 1, s. 283-286

ŘEZNÍKOVÁ, Lenka, Biografie jako textová a sociální praxe: ke konjunktuře žánru na prahu moderny, in: Dějiny – Teorie – Kritika 12, 2015, č. 1, s. 93-117. Dostupné z: <http://www.dejinyteoriekritika.cz/Modules/ViewDocument.aspx?Did=3508>

SIXTA, Václav, Žánr biografie a proměna chápání dějinnosti, in: Dějiny – Teorie – Kritika 15, 2018, č. 2, s. 246-274

SIXTA, Václav, Odkazy pokrokových osobností naší minulosti: biografie jako předmět historického výzkumu, in: MEMO 8, 2018, č. 2, s. 64-87. Dostupné z: <https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/31303/1/Sixta.pdf>

ŠTAIF, Jiří, Psaní biografie a autorská sebereflexe, in: Dějiny – Teorie – Kritika 12, 2015, č.1, s. 118-123. Dostupné z: <http://www.dejinyteoriekritika.cz/Modules/ViewDocument.aspx?Did=3509>

diskurz a diskurzivní analýza

CERTEAU, Michel de, Psaní dějin, Brno 2011, s. 45-55, 266-269

DVOŘÁK, Tomáš a kol., Úvod do studia dějepisu, 1. díl, Brno 2014

FOUCAULT, Michel, Diskurs, autor, genealogie, Praha 1994

HORSKÝ, Jan, Dějepisectví mezi vědou a vyprávěním: úvahy o povaze, postupech a mezích historické vědy, Praha 2009, s. 54-69

STORCHOVÁ, Lucie a kol., *Koncepty a dějiny: Proměny pojmů v současné historické vědě*, Praha 2014, s. 75-86
VAŠÁT, Petr, Kritická diskursivní analýza: sociální konstruktivismus v praxi, in: ANTROPOWEBZIN, s. 101-112. Dostupné z: <http://www.antropoweb.cz/cs/kriticka-diskursivni-analyza-socialni-konstruktivismus-v-praxi>
VÁVRA, Martin, Diskurz a diskursivní analýza v sociologii, in: *Soudobá sociologie II (Teorie sociálního jednání a sociální struktury)*, 2008, s. 204-221
VEYNE, Paul, *Jak se píšou dějiny*, Červený Kostelec 2010
WHITE, Hayden, *Tropika diskursu. Kulturně kritické eseje*, Praha 2010 (metahistorie)

historický narativ a jeho problémy

CARR, David, Narativ a skutečnost: kontinualistická perspektiva, in: *Aluze*, 2012, č. 1, s. 89-99
DOLEŽEL, Lubomír, Fikční a historický narativ: setkání s postmoderní výzvou, in: *Česká literatura* 50, 2002, č. 4, s. 341-370. Dostupné z: <https://kramerius.lib.cas.cz/client/handle/uuid:d5af1e9c-7556-4a0a-85e4-b9e2a785a237>
FLEISCHMANNOVÁ, Šárka, Konceptce Haydena Whita jako inspirace nového historismu Stephena Greenblatta, in: *Kuděj* 15, 2014, č. 1, s. 57-67
HORSKÝ, Jan, Dějepisectví mezi vědou a vyprávěním: úvahy o povaze, postupech a mezích historické vědy, Praha 2009, s. 79-87
HORSKÝ, Jan, Co si dnes počít s narativními kritikami dějepisectví? in: *Dějiny – Teorie – Kritika* 14, 2017, č. 2, s. 335-353
HORSKÝ, Jan, *Teorie a narace: k noetice historické vědy a teorii kulturního vývoje*, Praha 2015
RICŔEUR, Paul, *Čas a vyprávění. I, Zápletka a historické vyprávění*, Praha 2000
STORCHOVÁ, Lucie a kol., *Koncepty a dějiny: Proměny pojmů v současné historické vědě*, Praha 2014, s. 87-94
WHITE, Hayden, *Tropika diskursu. Kulturně-kritické eseje*, Praha 2010 (metahistorie, hist. diskurs, literární věda)

induktivní metoda, deduktivní metoda (hypotetickodeduktivní), hermeneutika, přímá metoda, nepřímá metoda, diachronní a synchronní přístup, metoda sondy, progresivní metoda, retrospektivní metoda, typologická metoda

DVOŘÁK, Tomáš a kol., *Úvod do studia dějepisu*, 1. díl, Brno 2014
GADAMER, Hans-Georg, *Problém dějinného vědomí*, Praha 2019 (hermeneutika)
RICŔEUR, Paul, *Úkol hermeneutiky: eseje o hermeneutice*, Praha 2004

komparativní (historicko-srovnávací) metoda

BERGER, Stefan, *Komparativní historie*, in: BERGER, Stefan, FELDNER, Heiko, PASSMORE, Kevin (eds.), *Jak se píšou dějiny: teorie a praxe*, Brno 2016, s. 232-254
DVOŘÁK, Tomáš a kol., *Úvod do studia dějepisu*, 1. díl, Brno 2014
GALMICHE, Xavier, První francouzské překlady Rukopisů v 19. století - Jean-Jacques Ampère, Frédéric-Gustave Eichhoff a metoda srovnávacích kulturních dějin, in: *Historické fikce a mystifikace v české kultuře 19. století*, Praha 2014, s. 93-107 (srovnávací kulturní dějiny)
HORSKÝ, Jan, Komparace jako prostředek zvědeckého dějepisectví? in: *Dějiny – Teorie – Kritika* 15, 2018, č. 2, s. 293-312
HROCH, Miroslav, *Hledání souvislostí: eseje z komparativních dějin Evropy*, Praha 2018
ŘEZNÍK, Miloš, Národní kategorie a současná historiografie, in: *Dějiny – Teorie – Kritika* 3, 2006, č. 1, s. 7-34. Dostupné z: http://issuu.com/muaavcr/docs/dtk_061.
SCHOLZ, Martin, *Komparativní přístup v historiografii a transnacionální historická problematika*, in: *Sociální studia*, 2009, č. 1, s. 69-87

kvalitativní výzkum – chicagská škola – frankfurtská škola – realismus

HENDL, Jan, *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*, Praha 2016, s. 61-100 (vývoj, školy, teorie)
HENDL, Jan, *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*, Praha 2016, s. 399-414 (informační technologie a informace v kvalitativním výzkumu)

Francouzská škola Annales, koncept mentalit, seriální dějiny (histoire sérielle), křížené dějiny (histoire croisée), dějiny dlouhého trvání (la longue durée), kritický a lingvistický obrat, dějiny každodennosti, dějiny všedního dne, dějiny hmotné kultury

BLOCH, Marc, Obrana historie aneb historik a jeho řemeslo, Praha 1967

BLOCH, Marc, Obrana historie aneb povoláním historik, in: Antropologie, sociologie, historie: antologie francouzských společenských věd, Praha 1995, s. 105-142

BRAUDEL, Fernand, Dlouhé trvání, in: Antropologie, sociologie, historie: antologie francouzských společenských věd, Praha 1995, s. 143-188

ČAPSKÁ, Veronika, STORCHOVÁ, Lucie, Transkulturalita místo národní mytologie? Historický výzkum procesů kulturní výměny, in: Dějiny – Teorie – Kritika 12, 2015, č. 2, s. 187-201. Dostupné z: <http://www.dejinyteoriekritika.cz/Modules/ViewDocument.aspx?Did=3524> (křížené dějiny)

DVOŘÁK, Tomáš a kol., Úvod do studia dějepisu, 1. díl, Brno 2014, s. 94-96

HOLZBACHOVÁ, Ivana, Škola Annales a současné pojetí dějin, Brno 1995

HORSKÝ, Jan, Dějepisectví mezi vědou a vyprávěním: úvahy o povaze, postupech a mezích historické vědy, Praha 2009

HRDLIČKA, Josef, Potraviny, stolování a jídelníček na raně novověkých aristokratických dvorech: (ke stavu a perspektivám výzkumu každodenní kultury), in: Český časopis historický 98, 2000, č. 1, s. 18-47

IGGERS, Georg G., Dějepisectví ve 20. století: od vědecké objektivity k postmoderní výzvě, Praha 2002, s. 111-124

LENDEROVÁ, Milena a kol., Dějiny každodennosti „dlouhého“ 19. století. II. díl: Život všední i sváteční, Pardubice 2005, s. 5-10. Dostupné z: <http://uhv.upce.cz/upload/skriptum.pdf>

MIDDELL, Mathias, Annales, in: BERGER, Stefan, FELDNER, Heiko, PASSMORE, Kevin (eds.), Jak se píšou dějiny: teorie a praxe, Brno 2016, s. 136-153

ŘEPA, Milan, Trocha teorie úvodem o schopnosti historiografie rekonstruovat minulost, in: Časopis Matice moravské 134, 2015, č. 7, s. 11-15. Dostupné z: <https://wayback.webarchiv.cz/secure/http://cesko-lichtenstajnskakomisehistoriku.cz/wp-content/uploads/2016/12/CMM-134-2015-Supplemetum7.pdf>

VOŠAHLÍKOVÁ, Pavla, Prameny a metody výzkumu dějin mentalit, Praha 2001, s. 47-50

dějiny mezinárodních vztahů, transnacionální dějiny

BARŠA, Pavel a kol., Dialog teorií: filozofická dilemata výzkumu mezinárodních vztahů, Praha 2009

DRULÁK, Petr, Teorie mezinárodních vztahů, Praha 2010

HOLLIS, Martin, SMITH, Steve, Mezinárodní vztahy, výklad a porozumění, Brno 2000

JANÁČ, Jiří, Transnacionální obrat? Nové trendy v konceptu světových/evropských dějin a jejich aplikace při studiu dějin technologií, in: Dějiny věd a techniky 44, 2011, č. 2, s. 98-116. Dostupné z: <http://ezproxy.nkp.cz/login?auth=shibboleth&url=http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=30h&AN=79756630&lang=cs&site=ehost-live>

SCHOLZ, Martin, Komparativní přístup v historiografii a transnacionální historická problematika, in: Sociální studia, 2009, č. 1, s. 69-87

historie vojenství, vojenské dějiny

DVOŘÁK, Tomáš a kol., Úvod do studia dějepisu, 1. díl, Brno 2014, s. 51-52, 79-82

PRCHAL, Vítězslav a kol., Mezi Martem a Memorií: prameny osobní povahy k vojenským dějinám 16.-19. století. Pardubice 2011. Dostupné z: <http://disputatio-historica.webnode.cz/recenze/rany-novovek/prameny-osobni-povahy-k-vojenskym-dejinam-16-19-stoleti/>

STORCHOVÁ, Lucie a kol., Koncepty a dějiny: Proměny pojmů v současné historické vědě, Praha 2014, s. 308-318

ŠEDIVÝ, Ivan, Česká historiografie vojenství 1989-2002. Témata, metody, osobnosti, problémy, kontexty, in: Český časopis historický 100, 2002, č. 4, s. 868-901

klasický historismus, politické dějiny, vyprávěcí dějiny, nové politické dějiny, environmentální dějiny

BOLTON, Jonathan, Nový historismus, Brno 2007

CROCE, Benedetto, Historie jako myšlení a jako čin, Brno 2006, s. 45-60 (klasický historismus)

DVOŘÁK, Tomáš a kol., Úvod do studia dějepisu, 1. díl, Brno 2014, s. 73-77
HORSKÝ, Jan, Dějepisectví mezi vědou a vyprávěním: úvahy o povaze, postupech a mezích historické vědy, Praha 2009, s. 23-25
IGGERS, Georg G., Dějepisectví ve 20. století: od vědecké objektivitě k postmoderní výzvě. Praha 2002, s. 28-40 (klasický historismus)
LAWRENCE, Jon, Politické dějiny, in: BERGER, Stefan, FELDNER, Heiko, PASSMORE, Kevin (eds.), Jak se píšou dějiny: teorie a praxe, Brno 2016, s. 255-277
PEŠEK, Jiří, Review of: Włodzimierz Borodziej, Geschichte Polens im 20. Jahrhundert, München 2010, in: Soudobé dějiny 19, 2012, č. 1, s. 135-140. Dostupné z: <https://www.recensio.net/rezensionen/zeitschriften/soudobe-dejiny/2012/1/ReviewMonograph182191939/@generate-pdf-recension?language=de>
SAK, Robert, Jan Heidler aneb Politické dějepisectví non plus ultra, in: ŘEZNÍK, Miloš (ed.), W.W. Tomek, historie a politika (1818-1905): sborník příspěvků královéhradecké konference k 100. výročí úmrtí W.W. Tomka, Pardubice 2006, s. 183-192
ŠIMA, Karel, Nové politické dějiny českého národního hnutí? S malým příkladem z Tomkových pamět, in: ŘEZNÍK, Miloš (ed.), W.W. Tomek, historie a politika (1818-1905): sborník příspěvků královéhradecké konference k 100. výročí úmrtí W.W. Tomka, Pardubice 2006, s. 77-85

církevní/náboženské dějiny

CERTEAU, Michel de, Psaní dějin, Brno 2011
CROCE, Benedetto, Historie jako myšlení a jako čin, Brno 2006, s. 159-161, 182-185
HANUŠ, Jiří (ed.), Eseje o povaze církevní historiografie, Brno 2012
MACHÁLEK, Vít, Církevní dějiny a dějiny náboženství, in: Eseje o povaze církevní historiografie. Brno 2012, s. 119-130
STORCHOVÁ, Lucie a kol., Koncepty a dějiny: Proměny pojmů v současné historické vědě, Praha 2014, s. 319-337

Memory studies, koncepty paměti, místa paměti, orální historie

ANDĚLOVÁ, Kristina, STANISLAV HOLUBEC, Ještě nejsme za vodou: Obrazy druhých a historická paměť v období postkomunistické transformace, Praha 2015, Scriptorium, 312 s., ISBN 978-80-88013-07-5, in: Dějiny – Teorie – Kritika 13, 2016, č. 2, s. 312-318
ASSMANN, Jan, Kultura a paměť: písmo, vzpomínka a politická identita v rozvinutých kulturách starověku, Praha 2001, s. 29-78
FRÝDLOVÁ, Pavla, Archivace a další využití interview – zkušenosti a pochybnosti, in: Dějiny – Teorie – Kritika 10, 2013, č. 2, s. 281-286. Dostupné z: <http://www.dejinyteoriekritika.cz/Modules/ViewDocument.aspx?Did=390>
HALBWACHS, Maurice, Kolektivní paměť, Praha 2010 (sociologie paměti)
HENDL, Jan, Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace, Praha 2016, s. 168-194 (kvalitativní dotazování)
KOPEČEK, Michal, Hledání „paměti národa“: politika dějin, nostalgie a české dějepisectví komunismu, in: Dějiny – Teorie – Kritika 4, 2007, č. 1, s. 7-26. Dostupné z: http://issuu.com/muaavcr/docs/dtk_071
KRATOCHVIL, Alexander, Paměť a trauma pohledem humanitních věd: komentovaná antologie teoretických textů, Praha 2015
KREISSLOVÁ, Sandra, Konstrukce etnické identity a kolektivní paměti v biografických vyprávěních českých Němců. Na příkladu vzpomínek Němců na Chomutovsku, Praha 2013
LE GOFF, Jacques, Dějiny a paměť, Praha 2007
PECKOVÁ, Barbora, RAJLOVÁ, Lucie, PEŠEK, Jiří, Historie zrozená z rozhovoru: interview ve výzkumu soudobých dějin, Praha 2018
STORCHOVÁ, Lucie a kol., Koncepty a dějiny: Proměny pojmů v současné historické vědě, Praha 2014, s. 244-257
ŠUBRT, Jiří, Sociální paměť a sociologický výzkum, in: Soudobé dějiny 2, 1995, č. 2-3, s. 269-280 (kolektivní paměť)
VANĚK, Miroslav, MÜCKE, Pavel, Třetí strana trojúhelníku. Teorie a praxe orální historie, Praha 2015
VANĚK, Miroslav, MÜCKE, Pavel, PELIKÁNOVÁ, Hana, Naslouchat hlasům paměti. Teoretické a praktické aspekty orální historie, Praha 2007

V AŠÍČEK, Zdeněk a MAYER, Françoise, *Minulost a současnost, paměť a dějiny*, Brno 2008

dějiny žen, gender history

BARŠA, Pavel, *Panství člověka a touha ženy. Feminismus mezi psychoanalýzou a poststrukturalismem*, Praha 2002

DOWNSOVÁ, Laura Lee, *Od dějin žen k dějinám genderovým*, in: BERGER, Stefan, FELDNER, Heiko, PASSMORE, Kevin (eds.), *Jak se píšou dějiny: teorie a praxe*, Brno 2016, s. 347-378

FRÝDLOVÁ, Pavla, *Ženám patří půlka nebe*, Praha 2007

NEČASOVÁ, Denisa, *Dějiny žen či gender history? Možnosti, limity, východiska*, in: *Dějiny – Teorie – Kritika* 5, 2008, č. 1, s. 81-102. Dostupné z: <http://www.dejinyteoriekritika.cz/Modules/ViewDocument.aspx?Did=124>

POLÁKOVÁ, Jana, DANIELOVÁ, Helena, *Kořeny – genderový výzkum zaměřený na romské ženy*, in: *Národopisná revue* 15, 2005, č. 2, s. 105–109

PTÁČKOVÁ, Kateřina, LENDEROVÁ, Milena, STRÁNÍKOVÁ, Jana (eds.), *Dějiny žen, aneb, Evropská žena od středověku do poloviny 20. století v zasetí historiografie: (sborník příspěvků z IV. pardubického bienále 27.-28. dubna 2006)*, Pardubice 2006

STORCHOVÁ, Lucie a kol., *Koncepty a dějiny: Proměny pojmů v současné historické vědě*, Praha 2014, s. 194-204

kontrafaktuální/ „kontrafaktické dějiny, fiktivní historie

CERTEAU, Michel de, *Psaní dějin*, Brno 2011, s. 297-340

HAVELKA, Miloš, *Co kdyby to dopadlo jinak? Křížovatky českých dějin*, in: *Dějiny – Teorie – Kritika* 5, 2008, č. 2, s. 302-306. Dostupné z: <http://www.dejinyteoriekritika.cz/Modules/ViewDocument.aspx?Did=113>

PETRIŠÁKOVÁ, Lucie, *Pravda jako interpretační jev fikce*, in: *Kuděj* 13, 2012, č. 1, s.98–114

mikrodějiny/mikrohistorie, makrohistorie, kulturní antropologie

BRIŠKA, František, *Politická dimenzia ľudského života: k problémom politickej antropológie*, in: *Člověk - dějiny – hodnoty*, Ostrava 2005, s. 85-91

ČECHURA, Jaroslav, *Mikrohistorie – nová perspektiva dějepisectví konce století*, in: *Dějiny a současnost* 16, 1994, č. 1, s. 2-5

DÜLMEN, Richard van, *Historická antropologie*, Praha 2002

GENTILCORE, David, *Antropologické přístupy*, in: BERGER, Stefan, FELDNER, Heiko, PASSMORE, Kevin (eds.), *Jak se píšou dějiny: teorie a praxe*, Brno 2016, s. 206-231

GRULICH, Josef, *Zkoumání „maličkostí“*. (Okolnosti vzniku a významu mikrohistorie), in: *Český časopis historický* 99, 2001, č. 3, s. 519-547

HORSKÝ, Jan, *Dějepisectví mezi vědou a vyprávěním: úvahy o povaze, postupech a mezích historické vědy*, Praha 2009, s. 95-96

HUDEČEK, Ondřej, GYLFI MAGNÚSSON, ISTVÁN M. SZIJÁRTÓ, *What is Microhistory? Theory and practice*, London-New York 2013, Routledge, 192 s., ISBN 978-0-415-69209-0., in: *Dějiny – Teorie – Kritika* 14, 2017, č. 1, s. 178-182

IGGERS, Georg G., *Dějepisectví ve 20. století: od vědecké objektivitě k postmoderní výzvě*, Praha 2002, s. 95-110

NEŠPOR, Zdeněk R., HORSKÝ, Jan, *Historická antropologie? Metodické problémy a paradoxy na pomezí dějepisectví, sociologie a sociální antropologie*, in: *Kuděj* 5, 2004, č.1, s. 61–81

NODL, Martin, *Dějepisectví mezi vědou a politikou. Úvahy o historiografii 19. a 20. století*, Brno 2007

NODL, Martin, TINKOVÁ, Daniela, *Antropologické přístupy v historickém bádání*, Praha 2007

SOUKUP, Václav, *Dějiny sociální a kulturní antropologie*, Praha 1996

STORCHOVÁ, Lucie (ed.), *Conditio humana - konstanta (č) i historická proměnná? Koncepty historické antropologie a teoretická reflexe v současné historiografii: [sborník příspěvků z workshopu „Antropologie - historie – teorie“ konaného na FHS UK v Praze dne 17.11.2005]*, Praha 2007

ŠIMŮNKOVÁ, Alena, *Ke vztahu historiografie a antropologie. Perspektivy aplikování antropologických přístupů na historický výzkum*, in: *Český lid* 82, 1995, č. 2, s. 99-111. Dostupné z: <https://kramerius.lib.cas.cz/client/handle/uuid:d87cc794-4611-11e1-1418-001143e3f55c>.

WOITSCH, Jiří, K příspěvku Zdeňka R. Nešpora a Marka Jakoubka Co je a co není kulturní/sociální antropologie?: nezbyvá než souhlasit! in: Český lid 91, 2004, č. 3, s. 279–287
WOLF, Josef, Člověk a jeho svět. Úvod do studia antropologických věd. Základní antropologické otázky. Kulturní a sociální antropologie, Praha 1992
ZOUNEK, Jiří, ŠIMÁNEĚ, Michal, Úvod do studia dějin pedagogiky a školství: kapitoly z metodologie historicko-pedagogického výzkumu, Brno 2014, s. 61-64

psychohistorie

CERTEAU, Michel de, Psaní dějin, Brno 2011, s. 277-296
ČERNOUŠEK, Michal, Potřeba psychohistorie. Český časopis historický 88, 1990, s. 705-720
HAUNER, Milan, Psychohistorie podle Rudolpha Biniona, in: Soudobé dějiny 18, 2011, č. 1-2, s. 270-272. Dostupné z: http://www.usd.cas.cz/wp-content/uploads/sd_1_2_2011.pdf.
WALKEROVÁ, Garthine, Psychoanalýza a historie, in: BERGER, Stefan, FELDNER, Heiko, PASSMORE, Kevin (eds.), Jak se píšou dějiny: teorie a praxe, Brno 2016, s. 183-205

kulturní dějiny, pop history, uměleckohistorická analýza, intelektuální dějiny, dějiny pojmů/idejí, politická kultura

BARTLOVÁ, Milena a kol., Pop history, Praha 2003
BESANÇON, Alain, Zakázaný obraz: intelektuální dějiny obrazoborectví, Brno 2013
BOROVSKÝ, Tomáš, HANUŠ, Jiří, ŘEPA, Milan (eds.), Kultura jako téma a problém dějepisectví, Brno 2006
BURKE, Peter, Co je kulturní historie? Praha 2011
BURKE, Peter, Freud a kulturní dějiny, in: Teologie & společnost 4, 2006, č. 12, č. 3, s. 6-11
ČTVRTNÍK, Mikuláš, Duchové dějiny: v kontextu české a evropské historiografie 19. a 20. století, Praha 2019
DVOŘÁK, Tomáš a kol., Úvod do studia dějepisu, 1. díl, Brno 2014, s. 89-94
GEERTZ, Clifford, Interpretace kultur: vybrané eseje, Praha 2000
GREGOR, A. James, Totalitarismus a politické náboženství: intelektuální historie, Brno 2015
KOSELLECK, Reinhart, Dějiny pojmů a pojmy dějin, in: Studia philosophica 58, 2011, č. 2, s. 29-43. Dostupné z: <https://digilib.phil.muni.cz/handle/11222.digilib/115905>
KROUPA, Jiří, Metody dějin umění. Metodologie dějin umění, Brno 2010
MAREK, Jaroslav, Kultura jako téma a problém dějepisectví, Český časopis historický 90, 1992, s. 491–506
PETRBOK, Václav et al. (eds.), Jak psát transkulturní literární dějiny? Praha 2019
PUTNA, Martin C., Obrazy z kulturních dějin Střední Evropy, Praha 2018
SKOVAJSA, Marek, Politická kultura: Přístupy, kritiky, uplatnění ve zkoumání politiky, Praha 2006
SOUTHGATE, Beverley, Intelektuální dějiny / dějiny idejí, in: BERGER, Stefan, FELDNER, Heiko, PASSMORE, Kevin (eds.), Jak se píšou dějiny: teorie a praxe, Brno 2016, s. 326-346
VAJDOVÁ, Zdenka, Politická kultura – teoretický koncept a výzkum, in: Sociologický časopis 32, 1996, s. 339-351
PAZDERSKÝ, Roman, Dějiny pojmů a idejí v díle Emanuela Rádla, in: Dějiny-Teorie-Kritika 11, 2014, č. 1, s. 66-84
BURKE, Peter, Variety kulturních dějin, Praha 2006, s. 5-29, 190-218

statistická metoda, kvantitativní dějiny, cliometrie, kvantifikační interpretace, kvantitativní analýza, historická demografie, analýza dat

DVOŘÁK, Tomáš a kol., Úvod do studia dějepisu, 1. díl, Brno 2014
FIALOVÁ, Ludmila et al., Dějiny obyvatelstva českých zemí, Praha 1996
HENDL, Jan, Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace, Praha 2016, s. 227-288, 373-398 (analýza dat, zakotvená teorie, tematická analýza, systematický přehled, sekundární analýza, metaanalýza)
MAUR, Eduard, Historie – demografie – historická demografie, in: Historický obzor 3, 1992, č. 9, s. 261-265
MAUR, Eduard, K problematice historické demografie, in: MAUR, Eduard et al. Historik bez hranic: z díla profesora Eduarda Maura, Pardubice 2017, s. 21-28

ŘEZANKOVÁ, Hana, LÖSTER, Tomáš, ŠULC, Zdeněk. Úvod do statistiky. Vydání 2. přepracované, Praha 2019

VEYNE, Paul, Jak se píšou dějiny, Červený Kostelec 2010

VOKOUN, Marek, Cliometrie, in: KOZMANOVÁ, Irena a kol., Nové přístupy k metodologii hospodářských a politických dějin. Praha 2008, s. 127-152

historická geografie, geografická metoda, prostor

PÁNEK, Jaroslav, Aleš Nováček, Dualita Evropy: historickogeografická analýza, in: Český časopis historický 114, 2016, č. 1, s. 214-215. Dostupné z: <http://www.hiu.cas.cz/cs/download/cch-1-2016.pdf>.

ŘEZNIKOVÁ, Lenka, Geografická evidence a sociální imaginace hranice, in: Dějiny-Teorie-Kritika 10, 2013, č. 2, s.221-236

SEMOTANOVÁ, Eva, CHROMÝ, Pavel, KUČERA, Zdeněk, Historická geografie: tradice a modernita, Praha 2018

SCHOLZ, Milan, Prostor a dějiny: Historické proměny diskusí a otázky současného bádání, in: Acta Universitatis Carolinae, Philosophica et Historica / Studia Historica LXI. Pojetí prostoru v historické perspektivě, 2012, s. 13–28

VYSKOČIL, Aleš, Historická geografie v digitálním světě, in: Časopis Matice moravské 132, 2013, č. 2, s. 578. Dostupné z: <http://www.malice-moravska.cz/files/magazine-numbers/2013-2-nove.pdf>.

VYSKOČIL, Aleš, Proměny historické geografie: výzkum a vzdělávání, in: Časopis Matice moravské 135, 2016, č. 1, s. 258-259. Dostupné z: <http://www.malice-moravska.cz/files/magazine-numbers/cmm-2016-1.pdf>.

postmodernismus, poststrukturalistické koncepty

BARŠA, Pavel a kol., Dialog teorií: filozofická dilemata výzkumu mezinárodních vztahů, Praha 2009, s. 145-176

BARTHES, Roland, Diskurz historie, in: Česká literatura 55, 2007, č. 6, s. 815-828. Dostupné z: <https://ezproxy.nkp.cz/login?auth=shibboleth&url=https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=104814>.

HORSKÝ, Jan, Dějepisectví mezi vědou a vyprávěním: úvahy o povaze, postupech a mezích historické vědy, Praha 2009, s. 131-133

IGGERS, Georg G., Dějepisectví ve 20. století: od vědecké objektivy k postmoderní výzvě, Praha 2002, s. 91-130

LYOTARD, Jean-François, O postmodernismu, Praha 1993

MAREK, Jaroslav, Historie a postmoderna, in: Český časopis historický 92, 1994, s. 477–495

NEUDORFLOVÁ, Marie L., Postmoderní pokusy o změny přístupů k historii. Postmodernismus a tradiční historiografické metody, in: <http://www.ceskenarodnilisty.cz/clanky/postmoderni-pokusy-o-zmeny-pristupu-k-historii.html>

PASSMORE, Kevin, Poststrukturalismus a historie, in: BERGER, Stefan, FELDNER, Heiko, PASSMORE, Kevin (eds.), Jak se píšou dějiny: teorie a praxe, Brno 2016, s. 154-182

STŘEDOVÁ, Veronika, Strukturalismus v českém historickém myšlení, Hradec Králové, České Budějovice 2014

STŘEDOVÁ, Veronika, Cesty českého historického myšlení ke strukturalismu, Hradec Králové, České Budějovice 2014

ŠTAIF, Jiří, Sociální a kulturní dějiny. Několik poznámek k postmoderní diskusi, in: BOROVSKEÝ, Tomáš, HANUŠ, Jiří, ŘEPA, Milan (eds.), Kultura jako téma a problém dějepisectví, Brno 2006, s. 35-48

TŘEŠTÍK, Dušan, Dějiny v postmoderním očistci, Praha 2005

marxismus, neomarxismus, neoliberalismus

ELEY, Geoff, Marxistická historiografie, in: BERGER, Stefan, FELDNER, Heiko, PASSMORE, Kevin (eds.), Jak se píšou dějiny: teorie a praxe, Brno 2016, s. 79-102

BARŠA, Pavel a kol., Dialog teorií: filozofická dilemata výzkumu mezinárodních vztahů, Praha 2009, s. 60-122

KUŽEL, Petr, Althusser, Marx a neempiristická teorie dějin, in: Dějiny – Teorie – Kritika 10, 2013, č. 2, s. 191-208

MICHALKA, Branislav, Neomarxismus v teorii a praxi, Tedeum 2010. Dostupné z: http://www.tedeum.cz/3_2010/neomarxismus_032010.htm

NEUDORFLOVÁ, Marie L., Pokusy o reinterpetaci dějin – obvykle používané metody, in: Spory o dějiny 4, 2003, s. 131-136

akademické psaní

ČESAL, Jiří a kol., Vědecké psaní a prezentace. Praha 2007

ČMEJRKOVÁ, Světlá, DANES, František, SVĚTLÁ, Jindra, Jak napsat odborný text, Praha 1999

HENDL, Jan, Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace, Praha 2016, s. 339-358 (výzkumná zpráva)

SKUTIL, Martin, KŘOVÁČKOVÁ, Blanka, MANĚNOVÁ, Martina, Psaní odborných textů a tvorba elektronických prezentací ve společenských vědách, Hradec Králové 2014

ŠANDEROVÁ, Jadwiga, MILTOVÁ, Alena, Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách: několik zásad pro začátečníky, Praha 2005

ŠIROKÝ, Jan a kol., Psaní a prezentace odborných textů, Praha 2019 (právnícké)

hospodářské dějiny (viz Ústav hospodářských a politických dějin FF UK)

DVOŘÁK, Tomáš a kol., Úvod do studia dějepisu, 1. díl, Brno 2014, s. 84-89

HUDSONOVÁ, Pat, Hospodářské dějiny, in: BERGER, Stefan, FELDNER, Heiko, PASSMORE, Kevin (eds.), Jak se píšou dějiny: teorie a praxe, Brno 2016, s. 302-325

JINDRA, Zdeněk, SVÁTEK, František, ŠTAIF, Jiří, Úvod do studia hospodářských a sociálních dějin. O předmětu bádání, genezi a historiografii oboru, Praha 1997

KLADIWA, Pavel, Bürgertum, bürgerliche Gesellschaft - stav bádání a jeho perspektivy, in: Historie. Historica. Sborník prací Filozofické fakulty Ostravské univerzity 204, 2002, č. 9, s. 131-149

KOZMANOVÁ, Irena, SOBĚHART, Radek, STELLNER, František, „Kulturní obrat“ jako impuls pro spojení hospodářských a politických dějin? in: KOZMANOVÁ, Irena a kol., Nové přístupy k metodologii hospodářských a politických dějin, Praha 2013, s. 10-44

MYŠKA, Milan, Problémy a metody hospodářských dějin: metodické problémy studia dějin sekundárního sektoru, Ostrava 2010

SOBĚHART, Radek, STELLNER, František, Budoucnost hospodářských dějin na českých vysokých školách, in: Acta Oeconomica Pragensia 19, 2011, č. 6, s. 39-45

sociální dějiny (viz Ústav hospodářských a politických dějin FF UK), sociální vědy

BOURDIEU, Pierre, Sociální prostor a symbolická mor, in: Cahiers du CEFRES. N° 8, Antologie francouzských společenských věd: Antropologie, Sociologie, Historie, ed. Françoise Mayer, Václav Hubinger, Laurent Bazac-Billaud, Praha 2010, s. 3-12. Dostupné z: http://www.cefres.cz/IMG/pdf/bourdieu_1995_socialni_prostor_symbolicka_moc.pdf

HARVEY, John, Historie a sociální vědy, in: BERGER, Stefan, FELDNER, Heiko, PASSMORE, Kevin (eds.), Jak se píšou dějiny: teorie a praxe, Brno 2016, s. 103-135

IGGERS, Georg G., Dějepisectví ve 20. století: od vědecké objektivity k postmoderní výzvě. Praha 2002, s. 64-90

KLADIWA, Pavel, Elity města a městské samosprávy druhé poloviny 19. století a počátku 20. století ve střední Evropě: (podněty z německé a z rakouské literatury využitelné pro výzkum v českých zemích), in: Historie. Historica. Sborník prací Filozofické fakulty Ostravské univerzity 208, 2003, č. 10, s. 167-177. Dostupné z: <http://katedry.osu.cz/khi/historica/pdf/Historica10.pdf>

NOIRIEL, Gérard, Úvod do sociohistorie, Praha 2012

ŠTAIF, Jiří, Sociální dějiny jako „hřiště“ dnešní historické vědy, in: Česko-slovenská historická ročenka, 2007, s. 11-21

WALLERSTEIN, Immanuel a kol., Kam směřují sociální vědy, Praha 1998

WELSKOPP, Thomas, Sociální dějiny, in: BERGER, Stefan, FELDNER, Heiko, PASSMORE, Kevin (eds.), Jak se píšou dějiny: teorie a praxe, Brno 2016, s. 278-301